

A MAGYAR SVENGALI.

EGY RIPORTER JEGYZŐKÖNYVÉBŐL.

□ Él itt Budapesten egy idősebb úri ember, akit már régóta a magyar Svengali néven emlegetnek. Svengalinak hívják nemcsak a jellegzetes szakála és szúrós, átható tekintete miatt, de a kalandos és romantikus multja miatt is. A magyar Svengali — eredeti nevét nem árulhatjuk el — ma csendes ember ugyan, de valamikor egyike volt Európa legnagyobb és leg-híresebb kártyásainak.

□ A pseudonymos ember apja tisztartó volt gróf Almássy György kétegyházi birtokán s egyszerű polgári nevet viselt, amelyet csak a talentumos fiú változtatott meg nemesi hangzásúvá azáltal, hogy ypszilont biggyesztett a végére. Fundamentum volt: az apja meggazdagodott, gazdag bérlővé lett; Hevesben már négyezer holdas bérleten gazdálkodott. Fiát úri módon neveltette, de csak az ő halála után — a nyolcvanas évek elején — kezdett a fiatal ember Budapesten szerepelni. Eleinte kevés hozzáértéssel, de annyi kedvvel és buzgalommal kártyázott, hogy feltűnt és a Nemzeti Kaszinónak egyik tagja mondotta:

□ „Jó volna a fiatal Svengalit beengedni.“

□ Úgy is lett. Svengali tagja lett a Nemzeti Kaszinónak, ahol nagyban, de annál ügyetlenebbül játszott, úgy, hogy körülbelül egy év alatt a tönk szélére jutott.

□ Utolsó nagy kártya-pártijában, amelyet a Nemzeti Kaszinóban játszott, Rohonczy Gidának adósa maradt hatvanezer forinttal, Svengali nem tudta megadni a pénzt, csak azért nem, mert birtokos ember létére télen nem adhatta el se birtokát, se a birtokról várható termést. Ellenben följánlotta, hogy a tartozást bekebelezeti a birtokra. Rohonczy aztán határidőt tűzött ki, amely alatt Svengali tartozott volna a hatvanezer forintot kifizetni. Végül ki is fizette, de nem a pontos határidőre. Ez a késedelem volt az oka annak, hogy a „kaszinóbeli“ karrierje gyors véget ért. Egy olyan párt alakult, amely kigolyózással akarta eltávolítani, de akadt másik párt — ebbe tartozott Tisza Kálmán is — amely a kizárást nem helyeselte.

□ „Itt bekebelezésről van szó“ — mondták, — „nem szimpla kártyaadósságról, — amely huszonnégy órán belül fizetendő.“

□ Végül is az utóbbi párt győzött. Svengali benmaradhatott a kaszinóban és földjeit eladva, kamatostól fizetett Rohonczy Gidának. Csak ezután és önként lépett ki a kaszinóból.

□ Svengali, amint jól nevelt novellisták mondják, ezek után új élethez kezdett. Nem sok szerencsével indult neki az újabb korszaknak se. A régi jó időből maradt még vagy ötvenezer forintnyi vagyona és ezzel a börzére ment, ahol vagyonának felét elvesztette. A maradékot, az ötvenezer koronát elvitte Monte-Carlóba és itt hirtelen megfordult a szerencséje. Egy millió frankot nyert össze és sprengolta is a bankot, ami pedig a Monte-Carlói játékbank fennállása óta alig történt meg. Hallatlan szerencsével játszott továbbra is nemcsak Monte-Carlóban, hanem más nemzetközi cercle-kben is. Így Ostendeben — erre Pázmány Dénes, meg több honfitárs a szemtanu — Svengali a rouletten megtette egyszer a híres tigris-ugrást. Ez abból áll, hogy az ember a rouletten mind a tizenkét chance-ra tesz, vörös és fekete, páros és páratlan, tizennyolcon felül és alul, stb. Svengali a tizenkét chance-ot a maximális téttel, hatezer frankkal, nyerte meg. Ez volt talán minden szezonok legnagyobb eseménye az ostendei játékbankban. Amikor Svengali az ő híres tétjét megnyerte, olyan nagy lett az izgalom, hogy az összes termekben megszűnt a játék és a bankért sose rajongó poentörök a szerencsés nyerőt vállukra fölkapva hurocolták körül a helyiségekben. A helyi lap még az arcképét is közölte ezzel az aláírással:

□ „Le comte de Svengali, le roi de la roulette.“
(Svengali gróf, a roulette királya.)

□ A nagy hazardőr, aki aztán se valami hevesen tiltakozott a comte-cim ellen, a legelőkelőbb nemzetközi társaságokban megfordult. Grófokkal, hercegekkel játszott és ezeknek egyike, az egyiptomi alkirály fivére, adósa is maradt neki. Ugyancsak tartozik neki mind a mai napig ötvenezer forinttal gróf Sternberg Adalbert osztrák birodalmi gyűlési képviselő, aki mint politikus azzal tette híressé a nevét, hogy több ízben otromba kifakadásokkal illetve az uralkodóház tagjait, sőt a legfelsőbb személyt is.

□ Svengali annyira vérbeli játékos volt, hogy szinte vendégszerepelni hívták őt. Gróf Sternberg Adalberttől is úgy nyert ötvenezer forintot, hogy egy nagyobb mágnástársaság táviratilag hívta Karlsbadba: utazzék oda és adjon bankot.

□ És ez a mesés szerencsés ember, aki ma szerény évjáradékból tengeti életét Budapesten, egy látszólag apró vétkén bukott el, olyan hibán, ami más, nem

kártyás embernél, még csak hibának sem mondható. Fukar volt a túlzásig.

□ Amikor a Monte-Carlói vagy az ostendei cercle-ben egy ültőhelyében százezer frankot nyert, képes volt arra, hogy a croupier-jának félfrankos borraivalót nyújtson át. Meggyűlölték ezért s a kiméretlen föllépéseért. Megegett vele Ostendeben, hogy éjfélután nyert nagyobb összeget. Az ostendei játékbankban az volt a szokás, hogy a pénztáros elment éjjel egy órákor s távozása után a zsetonokat (a játékpénzeket) nem váltották át készpénzre, hanem a bank egyik alkalmazottja átvette a zsetonokat és bon-t, elismervényt, adott róluk. Másnap az ember akadálytalanul fölvehette a pénzt. Amikor Svengali a játékot abba hagyta, mint másoknak, neki is bon-t akartak átnyújtani. De a „magyar gróf“ szeszélyeskedett.

□ „Fizessenek ki azonnal!“ kiáltotta.

□ „Majd holnap. A pénztáros már lefeküdt!“ válaszolták nagy udvariassággal a bank alkalmazottai.

□ Svengali hallatlan botrányt csapott.

□ „Majd megmutatom én, hogy itt nem fognak addig játszani, amíg engem ki nem fizetnek“ — mondta — és végig feküdt a játékbank asztalán.

□ Erre nem lehetett mást tenni, a croupier kocsit vett és elment a pénztárosért, fölkeltette őt, az pedig kifizette Svengalit. Másnap azután örökre kitiltották az ostendei cercle termeiből. Illetlen viselkedéseért, ez volt az egyszerű megokolás.

□ Az ostendei cercle erről — usance szerint — értesítette az összes többi cerclet, aminek az lett a következése, hogy Svengalit minden további megokolás nélkül az összes nagy európai játékkörökből kiutasították. Ostendéből elment Nizzaba, hogy a Méditerranée-ban folytassa a játékot, de nem engedték be. Így járt máshol is. Végül újra elutazott Ostendebé, ahol jelentkezett Marquet-nál, a bank gazdájánál, de a jeu nagymestere semmi szín alatt nem volt hajlandó visszavonni a kitiltást.

□ Svengalinak végzete lett, hogy nem volt többé méltó tere a kártyázásra. A fényes cerclek, ahol nagy pénzek forognak és ahol az ilyen nagy játékosnak igazi chance-ai vannak, örökre zárva maradtak előle. Így kénytelen volt magánhelyeken, kisebb lokalitásokban játszani s egyre lejjebb csuszott, hamis kártyások kezébe is került, akik csakhamar kifosztották.

□ Svengalit nagyon sokan ismerik Pesten, éttermekből, kávéházakból. Még ma is nagyszerű játékos és

ha volna tere, alighanem visszanyerné a vagyonát. Pedig valamikor ugyancsak keresett partner volt, a híres kártyások hívták ezt az érdekes és veszedelmes játékost, hogy megmérkőzzenek vele. Maga Edward király is játszott véle. Rossz végét pedig, amit a fukarságának köszönhet, előre megjósolta Pázmándy Dénes, aki így nyilatkozott róla:

□ „Smucig játékos, nem fog boldogulni!“

□ Amikor virágjában volt, az ostendei expresszen több amerikai urral került össze, akiknek minden pénzét elnyerte. A készpénzen kívül még külön százezer dollárt is nyert az egyiktől. Ez yankee-rövidséggel jelentette ki, hogy Liverpoolon át hazautazik, de csak egy év múlva fogja megküldeni a százezer dollárt, a hova akarja.

□ „Well?“ kérdezte végül.

□ „Allright!“ felelt a magyar gróf stilszerűen, de magában egész mást gondolt. Sokat nyert készpénzben, hát nem nagyon bántotta a „hozom.“ Az amerikai névjegyet adott át, amelyre fölírta, hogy az angol-osztrák bank bécsi főintézeténél egy év múlva esedékes az összeg. Svengali elfogadta a névjegyet, de aztán Pázmándynak mondta, hogy nem nagyon bizik benne. Inkább a „hecc kedvéért“ kérte fel Pázmándyt, hogy nézzen be a bankba — miután a terminus letelet — a direktort pedig régebről jól ismeri Pázmándy. És a százezer dollár pontosan megérkezett. Az igazgató, mivel a dollárt Bécsben nem jegyezték, a hamburgi kurzus szerint akarta az összeget kifizetni s amikor Pázmándy mindezt közölte Svengalival, ilyen választ kapott:

□ „Majd délután fölmegyünk a bankba. Előbb gyérünk ebédelni s — nézzük meg a kurzust... hátha becsap az a direktor.“

□ Aki úgyszólván mint talált pénzhez jutott a félmillió koronához, az az ember olcsó marhahúst rendelt a vendéglőben. Délután persze fölmentek a bankba. Kiderült azonban, hogy esett az árfolyam és Svengali körülbelül háromszáz koronával kevesebbet kapott. Ez a csekély differencia annyira felbőszítette, hogy Zinner bankigazgató szobájában lármázni kezdett.

□ „Schweinerei!“ kiáltotta és a röstelkedő Pázmándy alig birta lecsöndesíteni.

□ Akkor jósolta meg neki Pázmándy Dénes, hogy a fukarsága miatt rossz véget fog érni. S a profécia kinosan be is vált.

TÁBORI KORNÉL.

